

**Opinia do ustawy o ratyfikacji Umowy między Unią Europejską
a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii w sprawie procedury przekazywania osób
pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Islandią i Norwegią,
podpisanej w Wiedniu dnia 28 czerwca 2006 r.
(druk nr 328)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem niniejszej ustawy jest wyrażenie przez Sejm i Senat zgody na ratyfikację przez Prezydenta RP Umowy między Unią Europejską a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii w sprawie procedury przekazywania osób pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Islandią i Norwegią.

Liberalizacja przepisów dotyczących przepływu osób oraz zniesienie kontroli na wewnętrznych granicach państw członkowskich Unii Europejskich, skutkują koniecznością zacieśniania współpracy państw w dziedzinie zwalczania międzynarodowej przestępczości, w szczególności ustanawiania właściwych instrumentów i metod ułatwiających i przyspieszających prowadzenie postępowań karnych o charakterze międzynarodowym.

Z uwagi na ścisłe związki pomiędzy Islandią i Norwegią a pozostałymi państwami nordyckimi należącymi do UE, zaszła potrzeba włączenia Islandii i Norwegii w działania Unii Europejskiej związane ze stosowaniem i rozwojem porozumień z Schengen. Dlatego w dniu 19 grudnia 1996 r. w Luksemburgu podpisano umowę pomiędzy Państwami Członkowskimi UE a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii nadającą obu tym państwom status członka stowarzyszonego w ramach Konwencji. W dniu 18 maja 1999 r. Rada UE zawarła z obydwojma krajami umowę dotyczącą włączenia ich w stosowanie i rozwój dorobku Schengen.

W dniu 19 grudnia 2003 r. podpisane zostało Porozumienie między Unią Europejską a Republiką Islandii oraz Królestwem Norwegii dotyczące stosowania niektórych przepisów Konwencji z dnia 29 maja 2000 r. o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy Państwami Członkowskim Unii Europejskiej oraz Protokołu z 2001 r. do Konwencji.

W dniu 13 czerwca 2002 r. przyjęta została decyzja ramowa Rady o europejskim nakazie aresztowania i procedurach dostarczania pomiędzy państwami członkowskimi, w efekcie czego doszło do podpisania w dniu 28 czerwca 2006 r. w Wiedniu Umowy pomiędzy Unią Europejską a Republiką Islandii i Królestwem Norwegii w sprawie procedury przekazywania osób pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Islandią i Norwegią.

W Akcie dotyczącym warunków przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej Polska zobowiązała się do związania się konwencjami z dziedziny wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, które do dnia przystąpienia przez Polskę do Unii zostały otwarte do podpisu przez dotychczasowe Państwa Członkowskie, a także tych, których przyjęcie Rada zaleciła państwom członkowskim, a które zostały przygotowane przez Radę zgodnie z tytułem VI TUE (Postanowienia dotyczące policyjnej i sądowej współpracy w sprawach karnych).

Obecnie przedłożona parlamentowi umowa międzynarodowa uprości przekazywanie osób do celów ich ścigania lub wykonania wyroku pomiędzy państwami członkowskimi Unii a Norwegia i Islandią poprzez przekazywanie osób na podstawie nakazu aresztowania.

Umowa niniejsza określa:

- definicje i zakres zastosowania Umowy,
- podstawy odmowy wykonania nakazu aresztowania (obligatoryjne i fakultatywne),
- wyjątkowe sytuacje, gdy państwo nie może odmówić wykonania nakazu aresztowania,
- warunki, jakie mogą stawiać państwa wykonujące nakaz,
- właściwe organy sądowe,
- treść i formę nakazu,
- szczegółową procedurę przekazania,
- skutki przekazania.

Rzeczpospolita Polska złożyła sześć oświadczeń do tekstu Umowy:

1. na podstawie art. 3 ust. 4, deklaracja dotycząca warunku podwójnej karalności czynu:

"Rzeczpospolita Polska deklaruje, w oparciu o zasadę wzajemności, że warunek podwójnej karalności, o którym mowa w art. 3 ust. 2 Umowy, nie będzie stosowany wobec osób niebędących obywatelami

Rzeczypospolitej Polskiej, gdy wniosek o przekazanie osoby na mocy nakazu aresztowania wynika z faktu popełnienia przez nią, w państwie wydającym nakaz, jednego z przestępstw wymienionych w art. 3 ust. 4 Umowy, jeśli w wydającym nakaz państwie zagrożone są one karą pozbawienia wolności lub innym środkiem polegającym na pozbawieniu wolności o maksymalnym wymiarze nie krótszym niż trzy lata."

2. na podstawie art. 6 ust. 2, deklaracja dotycząca odmowy wykonania nakazu aresztowania ze względu na polityczny charakter przestępstwa:

"Rzeczpospolita Polska deklaruje, że postanowienia art. 6 ust. 1 Umowy będą miały zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do przestępstw określonych w art. 1 i 2 Europejskiej Konwencji o zwalczaniu terroryzmu oraz usiłowania popełnienia lub współdziałania w popełnieniu przestępstw określonych w art. 3 ust. 3 Umowy i przestępstw wymienionych w art. 1 i 2 Europejskiej Konwencji o zwalczaniu terroryzmu, a także postanowień zawartych w art. 1, 2, 3, 4 decyzji ramowej w sprawie zwalczania terroryzmu."

3. na podstawie art. 7 ust. 2, deklaracja dotycząca odmowy wykonania nakazu aresztowania ze względu na obywatelstwo:

"Rzeczpospolita Polska deklaruje, że jeżeli nakaz aresztowania został wydany wobec osoby ściganej, która jest obywatelem polskim, wykonanie nakazu aresztowania może nastąpić jedynie pod warunkiem, że czyn, którego nakaz dotyczy, został popełniony poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz polskim statkiem wodnym lub powietrznym, a także stanowił przestępstwo według prawa Rzeczypospolitej Polskiej lub stanowiłby przestępstwo według prawa Rzeczypospolitej Polskiej w razie popełnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zarówno w czasie jego popełnienia, jak i w chwili złożenia nakazu. Wydanie obywatela polskiego nie jest możliwe, jeżeli nakaz aresztowania został wydany wobec osoby podejrzanej o popełnienie bez użycia przemocy przestępstwa z przyczyn politycznych lub jego wykonanie będzie naruszało wolności i prawa człowieka i obywatela."

4. na podstawie art. 9 ust. 3, oświadczenie dotyczące właściwych organów sądowych:

(analogicznie do oświadczenia złożonego przez Rzeczpospolitą Polską na podstawie art. 6 ust. 3 decyzji ramowej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania), organem sądowym wydającym nakaz jest właściwy miejscowo sąd okręgowy oraz organem sądowym wykonującym nakaz jest właściwy miejscowo sąd okręgowy, z tym że organami właściwymi do przyjmowania nakazów wydanych przez organy innych państw członkowskich są – właściwe miejscowo – prokuratury okręgowe.

5. na podstawie art. 10 ust. 1, oświadczenie dotyczące właściwych organów centralnych:

organem centralnym, który może pośredniczyć w przekazywaniu właściwym polskim prokuraturom nakazów aresztowania, wydanych przez organy innych państw członkowskich, oraz innej korespondencji urzędowej z nimi związanej, jest Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny.

6. na podstawie art. 28 ust. 2, oświadczenie dotyczące organu właściwego w sprawach dokumentów tranzytowych:

organem, do którego należy kierować wnioski o tranzyt oraz niezbędne dokumenty, jak również inną korespondencję urzędową dotyczącą wniosków o tranzyt, jest Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z przyjętą w trybie jednomyślnym decyzją 2006/97/WE z dnia 27 czerwca 2006 r. Rada upoważniła Prezydencję do podpisania niniejszej Umowy.

Stosownie do art. 24 ust. 5 TUE w zw. z art. 38 TUE Umowa nie wiąże państwa członkowskiego, które złożyło tzw. zastrzeżenie konstytucyjne, stwierdzające, że stosowanie przez to państwo Umowy poprzedzone będzie przeprowadzeniem własnej procedury konstytucyjnej. Rzeczpospolita Polska skorzystała z możliwości złożenia takiego zastrzeżenia.

Unia Europejska nie notyfikowała dotychczas, zgodnie z treścią art. 38 ust. 4 Umowy, zakończenia procedur wymaganych dla wyrażenia zgody na związanie Umową.

Zważywszy, na to że materia regulowana Porozumieniem dotyczy wolności, praw i obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji oraz spraw uregulowanych w ustawie, związanie się nimi przez Rzeczpospolitą Polską powinno nastąpić w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 Konstytucji RP.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa uchwalona w dniu 23 października 2008 r., została wniesiona do Sejmu przez Radę Ministrów w dniu 11 lipca 2008 r.

Projekt ustawy był przedmiotem prac sejmowych komisji: Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Komisji Spraw Zagranicznych.

Komisje wносиły o przyjęcie projektu ustawy bez poprawek.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Beata Mandylis

Główny legislator